

Evolutie volgen van belagers in bieten

Het bietenkevertje prikt
het kiemstengeltje ondergronds.

Deze week
op onze website:
een handige poster
met afbeeldingen van
de belangrijkste onkruiden
in een vroeg stadium
www.boerenbond.be/onkruiden

Bientelers hebben 25 jaar lang hun teelt kunnen beschermen tegen insecten, zonder er na de opkomst nog aandacht aan te besteden. Vooral bietenkevers, aardvlooien en bladluizen zijn na de opkomst zeer gevreesd, maar dankzij een zaadcoating met Cruiser&Force of Poncho Beta werden die na hun eerste prikje al bestreden. Op veel bedrijven is dat nu veranderd.

Geert Verhiest, Sanac Fyto

Tijdens de opkomst

Bietenkevers en aardvlooien kunnen al heel actief zijn bij de opkomst van de bieten en zijn ook het schadelijkst op jonge, kwetsbare bietjes. Naarmate de bieten groeien en groter worden, is hun impact kleiner. Bietenkevers prikken meestal in het kwetsbare ondergrondse kiemstengeltje, waardoor het jonge bietje verzwakt of zelfs afsterft. Aardvlooien prikken kleine gaatjes in jonge kiemblaadjes. In beide gevallen zal uiteindelijk het aantal aanwezige insecten bepalen of je schade hebt. Tot nu toe blijven de aantallen beperkt en zie je hier en daar een bietje afsterven, maar over het wegvallen van enkele plantjes hoeft een bienteiler zich geen zorgen te maken. Zelfs wanneer tien procent van de plantjes verdwijnt, heb je nog voldoende planten zonder enig opbrengstverlies.

Vanaf het rozetstadium – tweede blad

Bladluizen zijn ontegensprekelijk de meest gevreesde belagers. Vandaag zien we vaak gevleugelde bladluizen invliegen. Kort nadien worden de eerste ongevleugelde nakomelingen geboren. Op jonge bietjes nemen we nu twee soorten waar: de groene perzikluis, maar ook de zwarte bonenluis. De eerstgenoemde is gevreesd als overdrager van het vergelingsvirus; de zwarte bonenluis daarentegen veroorzaakt zuigschade en bladmisvorming. Bladluizen bestrijden en virusoverdracht voorkomen is een absolute prioriteit. Oudere telers herinneren zich een kwarteeuw geleden percelen met grote haarden van vergeelde bladeren. Die waren het gevolg van een verkeerde of te late bestrijding van

bladluizen. De opbrengstverliezen lopen dan snel op en een aantastingsgraad van 25% kan 10 ton suiker per hectare kosten. In afwachting van de basisbehandeling met Teppeki in het zesbladstadium zal een behandeling met Pirimor noodzakelijk zijn.

Zes- tot achtbladstadium

In dit stadium is het bladoppervlak optimaal voor een toepassing van Teppeki, het bladluismiddel dat uiteindelijk alle aanwezige bladluizen zal bestrijden en de bieten na een toepassing twee tot drie weken beschermt tegen een mogelijke overdracht van het vergelingsvirus. Na het twaalfbladstadium zijn bieten minder gevoelig voor een virusbesmetting.

In dit stadium van de bieten verschijnen er vaak ook bietenvliegen. Deze kleine vliegjes leggen witte eipakketjes af aan de onderkant van het blad. Kort nadien migreert een made in het bladmoes. Ze vreet het bladmoes op en er blijft een wit, doorschijnend venster over. Dat verschijnsel komt ook vaak voor in voederbieten. ►

Tijdstip waarop de belangrijkste belagers verschijnen

Bladluizen beginnen de onderkant van blaadjes te koloniseren.

Aardvlooien pikken kleine gaatjes in de bovengrondse kiemblaadjes.

Veldbezoeken en waarnemingsberichten

Al heel vroeg moet je als bietenteler de opgekomen bietjes controleren op belagers. Wanneer je plantjes ziet verwelken, is de kans heel groot dat je een bietenkevertje vindt in de zone rond het bietje. De heel kleine bietenkever wordt wel vaak verward met nuttige loopkevers die eveneens op het veld rondlopen, maar op zoek zijn naar eitjes van slakken en andere kleine insecten. Het zou een zonde zijn dat je deze nuttige loopkever doodspuit omdat je hem ten onrechte verwacht met een bietenkever.

Aardvlooien daarentegen zijn wel heel actief en ook veel gemakkelijker waar te nemen. Een bietenveld naast een vlasperceel moet je extra opvolgen. De waarschuwingdienst van het KBIVB zal dit jaar ook zeer veel velden opvolgen, verspreid over het hele teeltgebied. Ook op die manier krijg je waardevolle informatie over de evolutie van insecten.

Een gele vangbak gevuld met water en een beetje zeep is een eenvoudige hulp bij het monitoren van bladluizen.

Bladluizen monitoren is vaak moeilijk, omdat deze insecten zich ophouden aan de onderkant van de bladeren. Om die bladluizen te vinden, moet je als het ware over je veld 'kruipen' en zeer veel kleine blaadjes omdraaien. Een gele vangbak gevuld met water en een beetje zeep is een heel eenvoudige methode om invliegende bladluizen te vangen. Ze wordt vooral gebruikt om bladluisvluchten te zien aankomen in de pootgoedteelt van aardappelen. Door de zeep blijven de bladluizen aan het oppervlak drijven, waardoor je ze beter kunt tellen.

Middelenaanbod

We hebben gelukkig een mooi aanbod van middelen om de genoemde insecten aan te pakken. In de tabel worden de middelen ingedeeld in hun chemische groep, die ook de werkingswijze van het middel verklaart. Respecteer de dosis, het aantal toepassingen én het toepassingstijdstip. Aan de hand van de informatie op de volgende pagina kan je de gekozen middelen op een correcte manier toepassen.

Overzicht van erkende insecticiden

Middel	Belangrijkste belagers					Toepassing	Mengbaar met herbiciden	Tijdstip
	Bladluis	Bietenkever	Aardvlo	Bietenvlieg	Rupsen			
Pyrethroïden								
Bulldock 25 EC	0,3 l					1 x	ja	
Decis EC 2,5 e.a.	0,4 l			0,4 l	0,4 l	3 x	ja	
Decis 15 EW e.a.	0,5 l			0,5 l	0,5 l	1 x	ja	
Karate e.a.		125 ml	62,5 ml	62,5 ml	75 ml	3 x	ja	
Nexide				63 ml		2 x	ja	
Fury 100 EW					125 ml	1 x	ja	
Carbamaat								
Pirimor	0,35 kg					2 x	ja	
Carbamaat + pyrethroïde								
Okapi	1,25 l		1,25 l	1,25 l		1 x	opgelet	
Fosforester								
Perfekthion e.a.	0,5 l					1 x	nee	Sluiten van rijen
Andere								
Teppeki	0,14 kg					1 x	ja	6-8-blad
Movento *	0,75 l					2 x	nee	8-10-blad

(*) Movento kreeg een 120 dagenregeling van 15 april tot 12 augustus.

Werkingwijze van de insecticiden

Van alle gewasbeschermingsmiddelen hebben insecticiden het meest negatieve imago. Daarom moeten we ervoor zorgen dat ieder gebruik leidt tot een goed resultaat. Herhaling door een verkeerde keuze kost geld, heeft een negatief effect en heeft geen goed imago voor de omgeving. Gebruik bijvoorbeeld geen contactmiddel op een insect dat zich schuilhoudt op de onderkant van een blad. Gebruik geen middel met een maagwerking op een heel klein plantje ...

Contactwerking

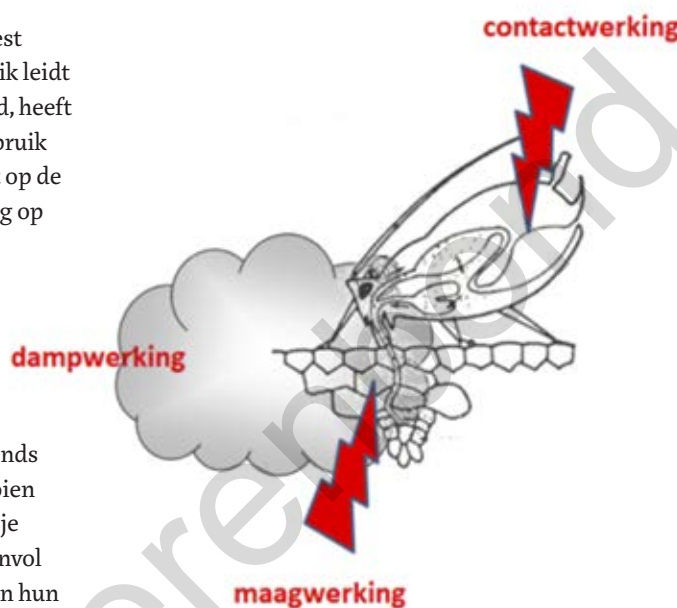
Alle insecticiden uit de groep van de pyrethroiden werken via contact. Alleen insecten die je raakt, worden gedood. Je behaalt dus logisch geen resultaat tegen insecten die zich schuilhouden aan de onderkant van een blad of een bietenkever die zich ondergronds bevindt. Op een grofkluitige grond zal de bestrijding van aardvlooien ook minder succesvol zijn. Voor deze middelen is het belangrijk dat je voldoende water gebruikt, dan is de raakkans groter. Ook kan het zinvol zijn om 's avonds te behandelen, wanneer de insecten actiever zijn en hun schuilplaats verlaten.

Dampwerking

Pirimor is het enige middel met een dampwerking. Okapi bevat eveneens Pirimor en heeft dus ook deze eigenschap. De dampfase of gasfase is ideaal om gevoelige insecten te bestrijden die zich schuilhouden en die je moeilijker kunt raken. Voor een optimale werking is windstil en overtrokken weer belangrijk. Spuit dus beter niet 's morgens vroeg of wanneer er veel wind is. Pirimor is alleen werkzaam tegen bladluizen, maar sommige bladluissoorten zijn inmiddels minder gevoelig geworden voor deze groep van insecticiden.

Maagwerking

Deze middelen hebben een systemische werking en worden opgenomen door de bladeren. Een insect dat begint te eten of zuigen aan behandelde bladeren neemt het middel ook op. Het spreekt voor zich dat je goede resultaten mag verwachten wanneer je spuit op een voldoende ontwikkeld bladapparaat en op een gewas met voldoende sapstroom.

Contactwerking

groep van pyrethroiden

Dampwerking

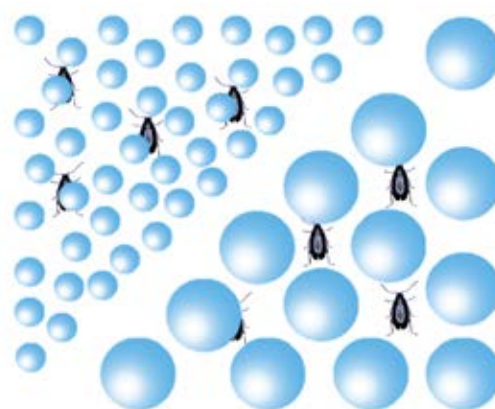
Pirimor en Okapi

Maagwerking

Teppeki, Perfekthion en Movento

Druppelgrootte en spuittechniek

Zeer kleine onkruiden en insecten bestrijden met een grof druppelspectrum is niet evident. Voldoende water gebruiken, niet spuiten op een bedauwd gewas en voldoende adjuvans gebruiken verhoogt de slaagkans wanneer je driftreducerende doppen met een grover druppelspectrum gebruikt. Een klein watervolume en toch een voldoende 'verplicht' grof druppelspectrum is niet meer mogelijk, tenzij met een hoge rijsnelheid, wat ook niet ideaal is.

Dit beeld spreekt voor zich: met contactmiddelen moet je de insecten raken.

© GEERT VERHIEST

Een nooit geziene invasie van aardvlooien in vlas

Pas opgekomen vlasplantjes hebben ieder jaar af te rekenen met aardvlooien – zwarte kevertjes met springpoten, slechts een speldekopje groot. Zelfs op percelen waar nog nooit eerder vlas geteeld werd, zijn deze insecten er al heel vroeg bij. Dit jaar was het probleem wel extreem groot. Aardvlooien vreten aan de zaadlobben, aan de jongste blaadjes en ook aan de groeipunten. Deze vraatschade

kan leiden tot uitval van planten en zelfs vertakte planten (wanneer groeipunten aangevreten worden). Jaren geleden waren de plantjes tijdens de opkomst beschermd met het insecticide thiametoxam (Cruiser), maar deze zaadontsmetting is al enkele jaren niet meer toegelaten. We moeten/moesten dus zoals vroeger een gewasbehandeling uitvoeren. Intussen hebben deze kevertjes al

een zekere weerstand kunnen opbouwen tegen de groep van de pyrethroïde insecticiden. Dat merken we ook in bieten wanneer we diezelfde aardvlooien willen bestrijden. Gelukkig is in vlas acetamiprid (o.a. Gazelle, Antilop en Insyst) toegelaten. Dat geeft opnieuw hoop in de strijd tegen deze piepkleine agressors. Het is uiteindelijk hun grote aantal dat immense schade aanricht. ■